

Čís. 16968.

Byla-li nevinným rodinným příslušníkem bývalého železničního zaměstnance, kárně propuštěného, přiznána podpora z pensijního fondu čs. státních drah na dobu jejich nezaopatřenosti (§ 92, odst. 3, č. 8 služeb. řádu pro železniční zaměstnance), zaniká trvale se zánikem nezaopatřenosti jejich nárok na uvedenou podporu a neoživuje po propuštění živitele ze zaměstnání.

(Rozh. ze dne 3. června 1938, Rv II 185/37.)

Manžel žalobkyně, bývalý staniční manipulant, byl nálezem disciplinárního sboru I. instance ředitelství státních drah v O. ze dne 19. července 1930, č. 5/42-II-30, propuštěn podle § 92, odst. 3, č. 8 služebního řádu ze železničních služeb s přiznáním běžné podpory nevinným rodinným příslušníkům na dobu nezaopatřenosti, a to žalobkyni a třem nezaopatřeným dětem ve výši 80% normálních pensijních nároků s příslušnými přídávky (výchovným a přídávkem na dítě) ročně 8.720 Kč. Tato běžná podpora byla povolována každoročně na jeden rok až do roku 1934. Žalobkyně potom žádala za prodloužení podpory u ministerstva železnic, žádost její byla však po dvakráte zamítnuta, naposledy výnosem ze 2. srpna 1935, č. 31733-pres./3 1935. Tvrdíc, že její manžel byl sice přechodně zaměstnán jako výpomocný kancelářský pomocník u firmy G. od 3. dubna 1934 do 31. ledna 1935 a před tím jen po dobu asi dvou měsíců, že však uvedenou činností nezískal nejnutnější potřeby pro domácnost, že se přechodným zaměstnáním nic nezměnilo na nezaopatřenosti nevinných rodinných příslušníků, ježto výtěžky z něho nemohlo uhradit ani svou vlastní potřebu, že od 1. února 1935 není pak vůbec výdělečně činný, domáhá se žalobkyně, aby žalovaný Československý stát byl uznán povinným zaplatit jí za dobu od 1. února do konce listopadu 1935 7.265 Kč s přísl. a platit jí v budoucnosti měsíčně 726 Kč 50 h na dobu nezaopatřenosti. Soud první stolice uznal podle žaloby. Důvody: Nelze souhlasit s názorem žalovaného, že běžná podpora žalobkyně jest darem z milosti a že se poskytuje jen na dobu první nezaměstnanosti po propuštění železničních zaměstnanců. Služební řád zná dva druhy propuštění z důvodu porušení služebních povinností: propuštění s přiznáním běžné podpory z prostředků pensijního fondu obviněnému nebo nevinným rodinným příslušníkům obviněného na dobu nezaopatřenosti podle § 92, odst. 3, č. 8 a propuštění dle č. 9 uvedeného paragrafu. Prvý způsob propuštění, t. j. propuštění s běžnou podporou je mírnější způsob potrestání než propuštění bez běžné podpory. Mírnější způsob trestu byl žalobkyninu manželovi přiznán, jak je zřejmé z nálezu z 19. července 1930, č. 5/42-II-1930, se zřením na skutkovou povahu spáchaných trestných činů, jakož i na polehčující okolnosti. Jestliže disciplinární sbor sám uznal, že jsou tu podmínky pro mírnější druh propuštění podle § 92, odst. 3, č. 8 služeb.

řádu, lze propuštění s přiznáním běžné podpory změnit v propuštění bez přiznání běžné podpory jen z důvodů ve služebním řádě uvedených. Podle § 92, odst. 3, č. 8 služeb. řádu se běžná podpora přiznává jen na dobu nezaopatřenosti, v souzeném případě, jak jest uvedeno ve výměru ředitelství státních drah v O. z 8. října 1930, č. 2030/123, potud, pokud ani manžel žalobkyně ani ona nebo její děti nebudou mítí nejnutnější prostředky k výživě. Toto ustanovení nelze vykládati tak, že se běžná podpora poskytuje jen na dobu prvé zaopatřenosti po propuštění, takže získáním zaopatření oprávněný běžné podpory navždy pozbývá, třebaž později přešel opětně do stavu nezaopatřenosti. Tento výklad nelze dovozovati z ustanovení služebního řádu, v němž se mluví jen o době nezaopatřenosti. Nelze to ani vyvozovati z výnosu ministerstva železnic ze 17. března 1927, č. j. 5801-pers./3-1927, jehož se žalovaný dovolává. Řečený výnos, jímž ostatně není soud ani vázán, řeší otázku příslušnosti úřadu k poukazování běžné podpory též i tehdy, pominula-li prvá nezaopatřenost po propuštění, ve výnosu se však neříká, že se nabytím zaopatřenosti pozbývá navždy běžná podpora. Žalovaný poukazuje na to, že žalobkyně neohlásila výdělečná zaměstnání svého manžela, ač jí byla běžná podpora poskytnuta s uložením této povinnosti. Podle nálezu z 8. října 1930, č. 2030/I-23, je trestné zatažení podmínek, jež jsou rozhodující pro nárok a jeho výši. Než žalovaný netvrdí a ze spisů ředitelství státních drah v O. nevyplývá, že nebylo žádostem žalobkyně za další výplatu běžné podpory vyhověno z důvodu trestnosti. V posledním výnosu ředitelství státních drah ze 4. srpna 1935, č. j. 20/2-135, intimujícím výnos ministerstva železnic z 2. srpna, č. 31733-pers./3-35, není vůbec udán důvod zamítnutí žádosti a ve výnosu ze 16. května 1935, č. 20/2-1-35, se pouze poukazuje na pravoplatné rozhodnutí výnosem ministerstva železnic z 31. ledna 1935, č. 4338-pers. 3/35, avšak ani v něm nejsou uvedeny důvody zamítnutí žádosti. Pouze ve výnosu ředitelství státních drah v O. z 10. srpna 1934, č. 20/63-I/34 jest uvedeno, že se žalobkyně uvědomuje, že se její žádosti nevyhovuje, poněvadž jest její manžel výdělečně zaměstnán, a že se vyplácení běžné podpory s okamžitou platností zastavuje. Žalobkyně má však od 1. února 1935 nárok na běžnou podporu ve výši a za podmínek uvedených v nálezu z 8. října 1930, č. 2030/123. Jest zjištěno, že žalobkynin manžel byl u firmy G. zaměstnán do 31. ledna 1935 a že od té doby až na krátkou přestávku od 7. srpna 1935 do 6. listopadu 1935, kdy pracoval na kampani v cukrovaru, jest úplně bez zaměstnání. Ježto byl ze služby propuštěn podle č. 8 § 92 sl. ř., má jeho manželka a nevinná rodina po dobu nezaopatřenosti nárok na běžnou podporu přiznanou jí uvedeným nálezem. O dar z milosti nejde, o ten by šlo jen tehdy, kdyby byl býval propuštěn podle § 92 č. 9 služeb. řádu a kdyby mu býval trest zmírněn ve smyslu § 107 služeb. řádu. Výdělečnou činností žalobkynina manžela, i kdyby se připustilo, že byla po dobu jeho zaměstnání u firmy G. jeho rodina zaopatřena, byl žalobkynin nárok na výplatu běžné podpory pouze staven, avšak po dobu

nezaopatřenosti opětně oživil. Jeho krátké zaměstnání, netrvající ani jeden měsíc, nemůže mít v zápětí ani stavení nároku, poněvadž při takovém zaměstnání není žalobkyně s třemi dětmi, na které byl přidavek povolen, zaopatřena. Byla-li žalobkyni nálezy přiznána běžná podpora vždy jen do určité doby, neznamená to, že nárok žalobkyně byl jen na tu dobu omezen. Na určitou dobu se omezovala jen výplata běžné podpory za tím účelem, aby bylo zkoumáno, zda jsou předpoklady pro její výplatu, kdežto nárok na ni trvá po celou dobu nezaopatřenosti ve smyslu ustanovení služeb. řádu. Jak je zřejmé z výnosu ministerstva železnic ze 17. března 1927, č. 5801-pers./3-1927, ředitelství státních drah zkoumá jen přihlášku o poukazování podpory na další rok s průkazem o nezaopatřenosti. I onen výnos však dopouští povolení běžné podpory po jejím zastavení, pomine-li prvá nezaopatřenost. Odvolací soud potvrdil napadený rozsudek co do 7.265 Kč s přísl., jinak žalobu toho času zamítl. Důvody: Předem nutno uvést, že podle služebního řádu je trest propuštění s přiznáním běžné podpory zcela rozdílný od trestu propuštění bez přiznání běžné podpory. Přiznání běžné podpory podle § 92, odst. 3, č. 8 služebního řádu není aktem milosti, nýbrž zvláštním trestem, který však zároveň znamená oprávnění a nárok na běžnou podporu. Pojem běžné podpory určují stanovy pensijního fondu v § 9, kde je výslovně ustanoveno, že se podpora vyměřuje rodinným příslušníkům tak, jako kdyby provinilý zaměstnanec zemřel, s tou odchylkou, že podpora nesmí přesahovati 80% oněch požitků, které by měl zaměstnanec, kdyby odešel do pense a bral plné pensijní požitky. Proto nejde o libovolné ustanovení běžné podpory, nýbrž její výše se řídí přesně stanovami. Podotýká se, že podle § 9, odst. 4, pensijního řádu i při úplném propuštění bez přiznání běžné podpory může být podle uvážení ministerstva železnic přiznána nevinné rodině nebo zaměstnanci nějaká částka na požitcích. Tu ovšem jde o akt milosti. Jinak je tomu u státního úřednictva, kde služební pragmatika zná jen propuštění bez přiznání běžné podpory. Nelze ani souhlasiti s názorem odvolání, že nárok podle § 92, odst. 3, č. 8 služeb. řádu trvá pouze do prvé zaměstnanosti žalobkynina manžela. Ani disciplinárním nálezem ani výměrem ředitelství o přiznání běžné podpory nic takového stanoveno nebylo. Ani ze stanov pensijního řádu a z ustanovení služebního řádu nelze nic takového vyvozovati. Vždyť jde podle zřejmého ustanovení o přiznání běžné podpory na dobu nezaopatřenosti. O ztrátě nároku dosažením prvního zaměstnání není ve výměrech ani ve stanovách řeči. Bylo by to také protismyslné, neboť pak by provinilý zaměstnanec byl na tom lépe, kdyby zaměstnání vůbec nehledal, než kdyby hledal zaměstnání, třeba nepatrné, a měl za to býti potrestán on anebo dokonce jeho nevinná rodina ztrátou běžné podpory. Nelze mít ani za to, že se nárok jeho rodiny změnil pouze na akt milosti potom, kdy zaměstnanec nabyt zaměstnání a podpora na čas odpočívala. Žalovaný se odvolává na oběžník ministerstva železnic ze 17. března 1927, č. j. 5801-pres./3/1927. V řečeném oběžníku je

skutečně uvedeno, že úřady mají vykládati pojem běžné podpory tak, že přísluší pouze do první zaměstnanosti. Než správně uvedl již první soud, že oním oběžníkem nemohlo býti nic změněno na právu žalobkyně. Podotýká se, že dotčený oběžník jest pouze vykládací pomůckou pro úřady a nezměnil vůbec platnost stanov služebního řádu a pensijního řádu. Proto jest také lichá výtku odvolání, že oběžník vydalo ministerstvo železnic, které jest zároveň příslušné k vydávání stanov pensijního fondu a služebního řádu. Poněvadž není nijak vyvráceno, že manžel žalobkyně nebyl od 1. února 1935 až do doby vynesení rozsudku trvale zaměstnán a že rodina byla bez zaopatření, uznal první soud právem, když přiznal žalobkyni jednak částku 7.260 Kč za uvedenou dobu do podání žaloby a dále důchod. Důchod ovšem mohl přiznati pouze do doby rozsudku. V té příčině tudíž odvolání není odůvodněno a napadený rozsudek byl co do jistiny a důchodu do doby vydání rozsudku prvního soudu potvrzen. Odvolání jest však odůvodněno, pokud napadá přiznání renty splatné po vydání rozsudku první stolice. Jde o zaopatřovací plat. Tu nemohly býti žalobkyni přisouzeny splátky, které se teprve v budoucnu stanou splatné. Tomu odporuje zřejmě ustanovení § 406 c. ř. s., podle kterého pouze výživné lze přiznati také do budoucnosti. Ani podle § 407 c. ř. s. nemůže býti přiznán důchod do budoucnosti, ježto nejde o náhradu škody způsobené tělesným poškozením. Povaha přiznání zaopatřovacích nároků vyžaduje, aby se ředitelství státních drah mohlo kdykoli přesvědčiti, zda žalobkynina rodina nemá snad nějaké jiné zaopatření, v kterémžto případě by nárok nebyl odůvodněn. Proto odvolací soud má za to, že co do budoucího důchodu posoudil první soud věc po právní stránce nesprávně, odvolání v té příčině bylo tudíž vyhověno a napadený rozsudek změněn tak, že žaloba na placení důchodu splatného po vydání rozsudku první stolice byla zamítnuta pro tentokráte.

N e j v y š š í s o u d zamítl zcela žalobu.

D ů v o d y:

Jest nesporné, že manželu žalobkyně byl po provedeném kárném řízení podle § 92, odst. 3, č. 8 služebního řádu uložen trest propuštění a že zároveň byla nevinným rodinným příslušníkům přiznána běžná podpora z pensijního fondu na dobu nezaopatřenosti. Řečeným kárným nálezem byl založen právní nárok na výplatu běžné podpory a jeho trvání bylo učiněno závislým na trvání nezaopatřenosti nevinných příslušníků rodiny manžela žalobkyně. Státní správa železniční vyměřujíc běžnou podporu podle § 9, odst. 3, stanov pensijního fondu, nemohla jednati jen podle své volné úvahy, nýbrž musila ji přiznati, jestliže trvala podmínka, pod kterou byla běžná podpora v disciplinárním nálezu přiznána, jak to vyslovuje též výnos ministerstva železnic ze dne 27. července 1935, č. 27396/35, ve sbírce normativních výnosů z oboru personálního práva ČSD., str. 498. Žalobkyně uplatňuje, že podmínka jejího

nároku na běžnou podporu trvá, poněvadž trvá nezaopatřenost nevinných rodinných příslušníků jejího manžela, kdežto žalovaný namítá, že manžel žalobkyně by již výdělečně zaměstnán, že nezaopatřenost nevinných rodinných jeho příslušníků přestala a že se právní nárok na vyplácení běžné podpory nemohl obnoviti, ani kdyby manžel žalobkyně zase zaměstnání byl pozbyl a nevinní příslušníci jeho rodiny se stali opět nezaopatřenými. K odůvodnění této námitky odkazuje žalovaný na výnos ministerstva železnic ze dne 17. března 1927, č. 5801-pres./3-1927. Dovolací soud schvaluje názor odvolacího soudu, že uvedený výnos ministerstva železnic není součástí služebního řádu a že není závazný pro soudy, nýbrž že jde podle jeho obsahu pouze o směrnice pro posuzování otázky příslušnosti úřadů železniční správy při výplatě běžné podpory a otázky její povahy, a že tudíž soudům jest jej posuzovati jako výnos určený jen pro vnitřní úřadování železniční správy. Není proto pro soudy závazný právní názor, vyslovený v řečeném výnosu, že byla-li běžná podpora opírající se o § 92, odst. 3, č. 8 služebního řádu zastavena, poněvadž pominula prvá nezaopatřenost po propuštění, a uchází-li se bývalý percipient znovu o povolení běžné podpory, může jíti jen o povolení běžné podpory podle § 12, odst. 3, stanov pensijního fondu, kterou povoluje výhradně ministerstvo železnic, a jest ve sporu o přiznání běžné podpory řešiti onu otázku samostatně.

Ustanovení § 92, odst. 3, č. 8 služ. řádu nasvědčuje tomu, že jde jen o dočasnou a nikoli trvalou podporu zaměstnance propuštěného po kárném řízení nebo jeho nevinných rodinných příslušníků. Trest propuštění s přiznáním běžné podpory z prostředků pensijního fondu obviněnému nebo nevinným rodinným příslušníkům obviněného na dobu nezaopatřenosti lze vyřknouti nehledě na jiné podmínky jen tehdy, nemá-li ani zaměstnanec ani jeho rodina nejnutnější prostředky k výživě, z čehož již vyplývá, že se zaměstnanci a nevinným příslušníkům jeho rodiny má dostati majetkové podpory, aby se neoctl nikdo z nich v nouzi v okamžiku propuštění železničního zaměstnance, kdy se ještě nelze nadíti, že by zaměstnanec ze služeb železniční správy propuštěný ihned našel jiné výdělečné zaměstnání a měl ihned prostředky pro výživu svou a nevinných příslušníků své rodiny. Již z doslovu ustanovení § 92, odst. 3, č. 8 služeb. řádu, kterým bylo dále nahrazeno i ustanovení § 92, odst. 10, třetí věty, služeb. řádu, podle kterého dříve u rodinných příslušníků mohly nastati u zaopatřovacích požitků takové právní následky, jako kdyby zaměstnanec nebyl propuštěn, nýbrž jako by zemřel, vyplývá tudíž, že se ani propuštěnému zaměstnanci ani nevinným příslušníkům nemělo dostati trvalého zaopatření pro dobu po propuštění, nýbrž jen okamžité majetkové výpomoci pro dobu, po kterou se lze obáhati ohrožení výživy propuštěného zaměstnance nebo nevinných příslušníků jeho rodiny. Ani z ustanovení § 9, odst. 3, stanov pensijního fondu nelze nic jiného vyvoditi. V právě uvedeném ustanovení jde jen o výměru či-li o výši běžné podpory, zaniklo-li členství železničního zaměstnance v pensijním

fondy podle § 92, odst. 3, č. 8 služ. řádu, a nikoli o trvání běžné podpory podle tohoto ustanovení služebního řádu povolené. Není tudíž podle ustanovení § 9, odst. 3, stanov pensijního fondu pochybnosti, že se o dnu smrti propuštěného zaměstnance v něm mluví jen jako o předpokladu, podle kterého se vypočítává částka běžné podpory, a že se vyměřením běžné podpory nic nemění na obsahu kárného nálezu vydaného podle § 92, odst. 3, č. 8 služeb. řádu, kterým byla běžná podpora přiznána jen na dobu nezaopatřenosti. Z toho vyplývá, že nárok na běžnou podporu zaniká trvale a nikoli jen přechodně, jestliže zanikla nezaopatřenost a tak se splnila rozvazovací podmínka, pod níž byla v kárném nálezu běžná podpora přiznána. Žalobkyně se domáhá běžné podpory jen za dobu, která následovala až po propuštění jejího manžela z nového zaměstnání, t. j. po 31. lednu 1935, takže ani sama nevyklučuje závěr, že by v době předcházející nebyla měla aspoň nejnutnější prostředky k výživě. Za toho stavu věci však jí byla běžná podpora žalovaným státem právem odepřena.

Čís. 16969.

Odpůrčí nároky (zák. č. 64/1931 Sb. z. a n.).

Jakmile bylo dílo chráněné původským právem již uveřejněno nebo k uveřejnění původcem určeno, lze exekucí zasáhnouti — mimo jiné případy uvedené v § 14 autor. zák. — též majetkové nároky z původského práva, které původce získal smlouvami o uveřejnění svého díla (na př. smlouvami nakladatelskými), a lze za podmínek odpůrčího řádu odporovati právnímu jednání dlužníka (původce), jímž převedl ony majetkové nároky (na př. nároky proti autorskému sdružení, pověřenému vybíráním honorářů za provozování rozhlasové a mechanické reprodukce uveřejněných hudebních a spisovatelských děl).

Záleží-li odporovatelné jednání dlužníkovy v jednotlivých jednáních (postup autorského práva, postup veškerých výnosů z něho, převod členství v autorském sdružení na třetí osobu), z nichž však žádným o sobě nebylo dosaženo odporovatelné skutkové podstaty, nýbrž teprve všemi jednáními v jejich celistvosti, nejsou odporovatelná jen jednotlivá právní jednání, nýbrž všechna jednání, jež k sobě patří.

(Rozh. ze dne 7. června 1938, Rv I 1454/38.)

Hudební skladatel R. byl do 1. října 1933 členem »Ochranného sdružení autorského«, kdy vystoupil. Poté postoupil svá autorská práva provozovací, rozhlasová, mechanická, jakož i veškeré výnosy uvedených práv postupní listinou ze dne 4. prosince 1933 žalované, své manželce. Ta uzavřela dne 9. února 1934 s »Ochranným sdružením autorským« smlouvu, již získala výnos z provozovaných R-ových děl. Žalovaná sama nebyla a nestala se členkou »Ochranného sdružení autor-